

Remissvar

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Vårt diarienummer:

2025-01766

Ert diarienummer:

LI2025/01327

Datum:

2025-10-07

Betänkandet Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85)

Sammanfattning

Vinnova delar i allt väsentligt utredningens analys och bedömningar av de hinder och utmaningar som finns inom regional utveckling och landsbygdspolitik liksom bilden av de utvecklingsbehov som finns inom de båda politikområdena.

Andra aspekter som bör beaktas

Vinnova har sammanfattat ett antal reflektioner avseende delbetänkandet nedan. Dessa reflektioner kan ses som inspel till det fortsatta arbetet enligt de önskemål som beskrivs i delbetänkandet.

Vinnova vill förstärka perspektivet av vikten att främja innovation i kombination med entreprenörskapet för att skapa regional tillväxt. De innovativa företagen är avgörande för att skapa ökad sysselsättning och de bidrar till ett mer dynamiskt näringsliv lokalt, regionalt och nationellt. Vinnova tar inte ställning till huruvida den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken bör vara ett eller två politikområden. Dock anser Vinnova att det är angeläget att utredningen vid ett förslag om en sammanslagning av de två politikområdena redogör för åtgärder/angreppssätt som säkerställer ett fortsatt starkt innovationspolitiskt perspektiv. Då en sammanslagning av de två politikområdenas målsättningar riskerar att bidra till ett minskat fokus på den centrala aspekten av innovationsfrämjande inom regional tillväxt.

För Vinnova är ökat samarbete mellan regionerna en central dimension i att utveckla de regionala innovationsekosystemen. Detta då en enskild region i de flesta fall har svårt att själv bygga och utveckla ekosystemen för innovativa företag i isolation. För att Sverige ska fortsätta att vara konkurrenskraftigt behöver samverkan över regioner i termer av stödsystem, resurser och finansiering i större utsträckning etableras i regionöverskridande konstellationer där regioner bygger på varandras styrkor. Ett perspektiv som Vinnova önskar fortsatt omhändertas i arbetet med utredningen framöver.

Vinnova har också haft flera regeringsuppdrag som på olika sätt har varit relevanta för politikområdena, kanske tydligast exemplifierat genom "Regeringsuppdrag att utveckla arbetssätt och processer för ökade synergier" (N2021/01920). I uppdraget redovisas ett flertal testade metoder för flernivåsamverkan, alla digitalt baserade. Dessa illustrerar såväl vad som är möjligt att göra framgångsrikt inom rådande ramverk, som vad som kräver ändrade förutsättningar i fråga om finansiering, regelverk, etc. Vinnova vill därför åter aktualisera de resultat och rekommendationer som lyfts fram i slutrapporten från det uppdraget som en del i det fortsatta arbetet med SVESAM.

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelsgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

Vidare önskar Vinnova ytterligare fördjupa sina medskick till SVESAMs delbetänkande när det gäller frågor rörande hur och på vilka fakтамässiga grunder som regionala strategier tas fram. I det regionala utvecklingsansvaret åligger regionerna att ta fram regionala utvecklingsstrategier, men de har i praktiken stor frihet att forma innehållet så länge det sker i samråd de aktörer som föreskrivs i förordningen. Det tillsammans med att arbetet med att ta fram Smarta Specialiseringsstrategier som formellt krävs på NUTS2 nivå som en del av programskrivningen i ERUF, i praktiken har tagits ner till NUTS3-nivå, också det med väldigt varierande grad av metodik och kvalitet på underliggande analys, har lett till att det för en nationell myndighet som Vinnova, i praktiken är omöjligt att få enhetlig och relevant bild av regionala styrkor och behov. Bristen på gemensam och enhetlig metodik och form på arbetet leder i praktiken till att det som var en del av syftet med det regionala ansvaret, att synliggöra de unika styrkorna och behoven i regionen, snarare blir det omvända. Det potentiellt unika döljs av unika och ej jämförbara metoder. Vinnova ser det därför som angeläget att det som ett led i de förslag om ökad tydlighet i roller och ansvar som finns i delbetänkandet, övervägs om det vore möjligt att ge någon myndighet såväl ansvar som resurser att i samarbete med andra relevanta aktörer (myndigheter, regioner, kommuner) utveckla en gemensam grundläggande analysmodell med tillhörande uppföljnings och utvärderingsmodeller för regionernas utvecklingsarbete. Intressanta exempel på metoder som stötts av Vinnova i samarbete med regioner är METRIC¹ som drivits av Region Västerbotten i samarbete med ytterligare fem regioner, samt det arbetssätt och den metodik för offentlig upphandling och policyutveckling som utvecklas inom innovationsmiljön Digital Well Arena² i Värmland i nära samarbete med Karlstad kommun, Region Värmland, näringslivet och Karlstad Universitet, men även med god uppkoppling till många andra regioner och kommuner.

Vinnova delar delbetänkandets bedömning att sektorsperspektiven behöver balanseras för att en bättre helhetssyn på samhällsutvecklingen ska vara möjlig. En reflektion i detta avseende är att parallellt med tydligare mål, ökad medvetenhet och kunskap om territoriella perspektiv behöver stort fokus riktas mot nya arbetssätt och metodiker. Den helhet som efterfrågas är en komplex bild av en verklighet som är allt annat än statiskt och i dagsläget saknas i stor utsträckning tillämpbara metoder på olika nivåer i det territoriella utvecklingsarbetet. Här vill Vinnova även poängtera vikten av ett systemperspektiv som ett komplement till beskrivningen av sektorsperspektiv.

Ett medskick till utredningen med avseende på samverkan som beskrivs i kapitel 6 är att undersöka det pågående projektet "Svensk modell för hållbar urban utveckling inom EU:s regionala utvecklingsfond"³. Projektet är ett samarbete mellan elva statliga myndigheter för att på ett mer operativt och behovsanpassat sätt kunna stödja kommuner och regioner i omställningen till hållbara städer och samhällen. Syftet är också att lära av varandra och utbyta erfarenheter av olika insatser mellan lokal, regional och nationell nivå. Likaså pågår flera aktiviteter i uppdraget "Rådet för levande städer" som syftar till en mer effektiv statlig samverkan.

Avslutningsvis vill Vinnova uppmärksamma utredningen på det täta samberoende som existerar mellan genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik och det regionala utvecklingsuppdraget. Den nära relationen bör beaktas i kommande slutbetänkande.

Vinnovas ställningstaganden

Vinnova delar i allt väsentligt utredningens analys och bedömningar av de hinder och utmaningar som finns inom regional utveckling och landsbygds politik liksom bilden av de utvecklingsbehov som finns inom de båda politikområdena.

¹ [METRIC Mätning av regioners innovationskapacitet](#)

² [Hem - DigitalWell Arena](#)

³ [Svensk modell för hållbar urban utveckling inom EU:s regionala utvecklingsfond - Boverket](#)

Till grund för denna bedömning ligger Vinnovas erfarenhet av att arbeta med olika former av samverkansinsatser där parter från såväl region, kommun, näringsliv och civilsamhälle ingår och där målet, givet Vinnovas uppdrag, ofta avser att bidra till systeminnovation.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Anna Bergdahl har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också handläggare Marie Karlsson och Göran Andersson deltagit.

Darja Isaksson